

Калоферъ войвода трѣбвало да е билъ надаренъ съ всичкитѣ качества на единъ придвидливъ основателъ. Сигурно, економически нужди ще да сж го принудили да забие колъ по тие мѣста, ненавѣстявани до тоя часъ отъ жива човѣшка душа. Инѣче ние не можемъ да си обяснимъ, освѣнъ съ нѣкаква случайность това, че новото заселище е попаднало посрѣдъ една разкошна природа, богата съ хубость и съ условия за производителенъ трудъ.

Въ кжсо едно врѣме, Калоферъ влѣздо въ общение съ Сопотъ¹⁾ и околнитѣ села, които бавно раснали, ставали градове, съ модерна култура. Калоферъ не останалъ надирѣ: той ги задминалъ.

Трѣбва да сте посѣщавали тѣзи мѣста и мислено да се прѣнесете 2—3 вѣка назадъ изъ миналото на една поробена страна, каквато бѣ България, за да

¹⁾ Калоферското прѣданне разправя, че Калоферъ войвода съ цѣлата си дружина, откраднали отъ Сопотъ моми за свои жени. Този чисто сабинянски елементъ въ въпросното прѣданне ще да е доукрасенъ отъ по-новитѣ врѣмена. Ето една пѣсень, запазена и до днесъ въ Калоферъ, изъ която донѣкъждѣ се е отразило това събитие:

Заигра хоро голѣмо
Край село на моравата.
Войвода въ пѣтя замина,
Лудъ се хайдутинъ провикна:
„Върни се, върни, войводо,
Сеиръ чини хоро голѣмо!“
Войвода си се повърна,
Изгледа хоро голѣмо, —
Всичкитѣ й моми надарилъ,
Бояна мома — два ката.
Бояна плаче, нече го.
Братецъ Боянки думаше:
„Вземи го, вземи, Боянке,
Та ти си била честита“ ...

Карлово, което се намира между Сопотъ и Калоферъ, не е сжществувало тогава.